

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 3/2013 rd

Berättelse från Finlands delegation i Europarådet om verksamheten i den parlamentariska församlingen 2012

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 mars 2013 berättelsen från Finlands delegation i Europarådet om verksamheten i den parlamentariska församlingen 2012 (B 1/2013 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- riksdagsledamot Susanna Huovinen och sekreterare för Finlands delegation i Europarådet Gunilla Carlander, riksdagen
- enhetschef Erik Lundberg, utrikesministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Europarådet är den centrala aktören när det gäller att ta fram och utveckla europeiska rättsnormer om mänskliga rättigheter. Organisationen har lyckats åstadkomma mer än 200 alleuropeiska konventioner. Utskottet anser att genomslagskraften i rådets verksamhet är beroende av hur samarbetet löper med andra organisationer och om de reformer som generalsekreteraren driver (organisation, strategiska prioriteter, verksamhetseffekter) blir genomförda. Det är viktigt att rådet kan behålla sin roll som utvecklare av och samarbetsforum för europeiska rättsnormer.

Utskottet har i många sammanhang lyft upp frågan om våld mot kvinnor, senast i sitt betänkande om den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen (UtUB 1/2013 rd). Efter många år av samarbete har Europarådet presterat en konvention om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Finland undertecknade konventionen genast i maj 2011. Regeringen planerar

att under 2013 lämna riksdagen en proposition om ratificering av konventionen.

Utskottet underströk i sitt betänkande om Europeiska unionens utrikes- och säkerhetspolitik (UtUB 3/2012 rd) att finanskrisens inverkan på medlemsstaternas samhällsstabilitet måste tas på allvar. En ökad instabilitet står i konflikt med EU:s centrala mål att skapa stabilitet i Europa genom att stärka det ömsesidiga beroendet. Det här har utskottet framhållit även i diskussioner med utrikesministern och i samband med att EU utvidgats.

Enligt berättelsen återspeglar de under året behandlade 74 rapporterna en oro för demokratiens tillstånd i ett flertal medlemsländer, för följderna av den ekonomiska och finansiella krisen samt för de demokratiska principerna och de mänskliga och grundläggande rättigheterna för alla folkgrupper. Utskottet noterar med gillande att Finlands delegation arrangerade ett sammanträde för politiska utskottet i riksdagen i novem-

ber 2012, där bl.a. följderna av den ekonomiska krisen diskuterades.

En viktig del av församlingens granskning i fråga om de mänskliga rättigheterna och demokratin sker inom ramen för granskningskommitténs landsspecifika övervakning. Ett av de centrala målen på sikt för den finländska regeringen är att bättre utnyttja resultaten av Europarådets övervakningsmekanismer. Utrikesutskottet håller med om att det behövs en kontinuerlig övervakning av att åtagandena fullföljs. Det har påpekats för utskottet att övervakningssystemet är Europarådets stora styrka trots sina fel och brister. En trovärdig och fungerande övervakning är en väsentlig faktor när det gäller att försäkra sig om att Europarådets konventioner genomförs. Utskottet förutsätter att man försöker åtgärda bristerna i övervakningssystemet för att konventionerna ska få större genomslag.

Utskottet betonade i sitt betänkande om den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen (UtUB 1/2013 rd) att bevakningen av demokratiutvecklingen i Ryssland inte bara gäller tillståndet i fråga om de mänskliga rättigheterna, utan även andra mål som är viktiga för Finland, däribland stärkandet av rättsstaten. En starkare rättsstat fyller en viktig funktion i kampen mot den strukturella korruptionen. Något som också fångade utskottets uppmärksamhet var de restriktioner som gäller icke-statliga organisationer och informationsförmedlingen. Utskottet såg begränsningarna för icke-statliga organisationer och yttrandefriheten som ett allvarligt problem. Finland och EU måste konsekvent ta ställning mot detta och understryka att Ryssland måste genomföra alla konventioner om medborgerliga friheter som landet undertecknat.

Samarbetet ska gagna båda parterna och ett naturlig inslag är då att samarbeta med icke-statliga organisationer och säkerställa deras grundläggande förutsättningar.

Utskottet har uppmärksammat sambandet mellan stabiliteten i Nordafrika och säkerheten här hemma (UtUB 13/2012 rd). Risken för destabilisering ökar avsevärt om kriserna i Syrien och Sahel eskalerar. Parlamentariker från Nordafrika och Mellanöstern deltog i ett rundabordssamtal om rättsstaten och demokrati som utskottet arrangerade i mars i år. Andra deltagare var ordförandena för utrikesutskotten i de nordiska och baltiska parlamenten, representanter för icke-statliga organisationer och forskare. Utskottet ville med samtalet stödja demokratiutvecklingen i Nordafrika och Mellanöstern, för att den process som startade med den arabiska våren ska leda till en genuin förstärkning av demokratin. Utskottet har poängterat (UtUB 1/2013 rd) att fokus på demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen fortsatt bör vara ett viktigt inslag i EU:s yttre åtgärder. Men vi måste utvärdera verksamheten och lära oss av våra erfarenheter t.ex. av politiken innan den arabiska våren.

Utskottet uppmanar Finlands delegation i Europarådet att i sitt arbete ta särskild hänsyn till synpunkterna ovan.

Utskottets förslag till riksdagens ställningstagande

Riksdagen

har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.

Helsingfors den 29 maj 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Soini /saf
medl. Jouni Backman /sd
Christina Gestrin /sv
Pekka Haavisto /gröna
Ilkka Kanerva /saml
Saara Karhu /sd
Mari Kiviniemi /cent

Katri Komi /cent
Maria Lohela /saf
Tom Packalén /saf
Aila Paloniemi /cent
Ben Zyskowitz /saml
ers. Timo Heinonen /saml
Jussi Niinistö /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Svinhufvud.